

ИЗВЕШТАЈ О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Алекса Ђ. Стошић
25.03.1997. Београд, Савски венац

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Англистика
Дипломирани англиста
2018.
2022.
9,46

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Англистика
Мастер англиста
2022.
2023.
10,00
Филологија
Утицај говорниковог дијалекта на изговор вокала у енглеском као страном језику

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Докторске академске студије страних филологија
2023.
120
10.00

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Miljković Marija; Stošić Aleksa, "Creating ELT Materials with ChatGPT: Serbian Teachers' Attitudes and Practices" <i>Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes</i> Vol. 14, No 1 (2026). Аутори представљају истраживање спроведено комбинованом квантитативно-квалитативном методом чији је циљ био испитати како наставници енглеског као страног језика у српским школама користе алат ChatGPT за креирање наставних материјала. Резултати су показали да наставници овај алат користе углавном за састављање вежбања из граматице и вокабулара, много ређе за рад на четири главне језичке вештине, а најређе за развијање критичког мишљења. Утврђена је позитивна корелација између перцепиране корисности алата и дигиталне писмености	M22

испитаника, а они који чешће користе овај алат исказали су већи степен потешкоћа у формулисању адекватних упита. Аутори истичу да мада испитаници сматрају овај алат корисним, већина њих верује да је најважнији континуирани рад на професионалном усавршавању наставника.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Nedeljković Pravdić Marija; Stošić Aleksa, "The Importance of Linguistic Landscape in Analyzing Minority Language Policy." *Applied Linguistics Today — Modern Approaches to Old and New Challenges*, Vol. 8 (2025), pp 431–453.

У овом раду испитује се како видљивост језика у јавном простору (на саобраћајним знацима, билбордима и државним институцијама) функционише као примарни индикатор стварне имплементације званичних језичких политика које се тичу мањинских друштвених група. Аутори истичу да је истраживање „лингвистичких пејсажа“ (*Linguistic Landscape, LL*) моћно средство за критичку анализу језичких идеологија и симболичке конструкције јавног простора, јер дискрепанца између званичних политика које гарантују права мањинским језицима и њиховог стварног физичког присуства у јавном простору (тачније, одсуства) открива динамику моћи и прикривене ставове, будући да видљивост у јавном простору обликује перцепцију статуса и виталности једног језика, како од стране већинских група тако и од стране самих мањина.

M51

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Stošić Aleksa, "Descriptive Analysis of the Perception and Production of English Vowels by Serbian Speakers." *Philologia Mediana*, vol. 17, 2025, pp. 507–528.

Аутор представља детаљну акустичко-фонетску анализу перцепције и продукције одређених вокалских контраста у енглеском језику од стране говорника српског језика који енглески уче као страни језик, посебно у средњем и отвореном делу вокалског простора. Посебно проблематичном показао се контраст предњих вокала /e/ – /æ/ (*DRESS - TRAP*), који велики број испитаника најчешће асимилије у вокалску категорију матерњег српског језика, кратак вокал /e/. Ипак, највећи број испитаника заправо прави отклон од квалитета вокала у матерњем језику, у правцу жељеног квалитета енглеских вокала, те производи заправо „компромисне вредности“ формантских фреквенција. Резултати истраживања показали су да проблеми у продукцији вокала најчешће бивају праћени и проблемима у перцепцији, те да ученици не могу да произведу оне вокале које не могу тачно да перцепирају.

M51

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 5 радова, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА КАНДИДАТА ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ ТЕМЕ

Кандидат испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета да поднесе захтев за одобравање теме докторске дисертације

ДА

НЕ

Кандидат је веома успешно завршио предвиђене обавезе на студијском програму Докторских студија страних филологија – остварио је 120 ЕСПБ, односно, има положене све испите и извршене обавезе предвиђене планом и програмом за прве две године студија. Поред тога, има објављена три научна рада у области филолошких наука, што је научна област предложене теме докторске дисертације. Сва три рада су из уже научне области англистичке лингвистике, а један је у самој најужој области предложене теме, а то је фонетско-акустичка анализа говорног језика.

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА МЕНТОРА

Име и презиме, звање

др Татјана Пауновић, редовни професор

Ужа научна област за коју је изабран у звање

Англистичка лингвистика (научна област – филологија)

Датум избора

28.12.2013.

Установа у којој је запослен

Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Е-пошта

tatjana.paunovic@filfak.ni.ac.rs

Најзначајнији радови ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације

Р. бр.

Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице

Категорија

1 Paunović, Tatjana. 2023. Uptalk in L2 English: the phonetic identity and perception of final declarative rises in Serbian EFL. *Phonetica*. <https://doi.org/10.1515/phon-2022-0028>

M22

2 Paunović, T. 2022. Temporal properties of speech and the perception of reading (dis)fluency: Serbian EFL vs. L1 Serbian and L1 English. *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku* LXII/2, pp. 99–122. ISSN 0352-5724. https://doi.org/10.18485/ms_zmsfil.2022.65.2.7

M23

3	Paunović, T. 2019. Focus on Focus: Prosodic signals of utterance-level information structure in L1 Serbian, L1 English, and Serbian L2 English. <i>Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku</i> LXII/2, pp. 213-238. https://www.maticasrpska.org.rs/stariSajt/casopisi/ZMSFL_62_2.pdf	M24
4	Paunović, T., Marković, Lj., & Živković, E. 2023. Critical Thinking and University Education Today. <i>Facta Universitatis, Series: Linguistics and Literature</i> , 21(1), pp. 81-93. https://doi.org/10.22190/FULL230322007P	M51
5	Paunović, T. 2020. EFL students' spontaneous speech: Tonality, Tonicity, and tone. <i>Belgrade English Language and Literature Studies – BELLS</i> , Vol. XII (Special issue in honour of Boris Hlebec on the occasion of his 75th birthday): 51–76. ISSN 1821-3138 (Printed) ISSN 1821-4827 (Online) UDC 811.111+82 DOI https://doi.org/10.18485/bells.2020.12.3 http://www.belgrade.bells.fil.bg.ac.rs/Bells%2012.pdf Časopis indeksiran u bazama MLA International Bibliography i <i>ERIH PLUS</i> .	M52

Менторства у последње три године

	Име и презиме докторанда, тема докторске дисертације, факултет/универзитет	Датум именов.	Датум одбране
1.	Ivana Milošević, <i>Percepcija i produkcija vokala u učenju nemačkog kao stranog jezika</i> . Filološko-umetnički fakultet, Univerzitet u Kragujevcu.	25.01.2023.	27.12.2024.
2.	Kristina Tomić, <i>VOICE QUALITY IN CROSS-LANGUAGE FORENSIC SPEAKER COMPARISON</i> . Filozofski fakultet, Univerzitet u Nišu.	22.05.2023.	10.01.2025
3.	/		

Ментор испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета

ДА НЕ

Предложена менторка је на Универзитету у Нишу изабрана у звање редовног професора за ужу научну област Англистичка лингвистика, научна област Филологија, што је и област предложене дисертације. У складу са условима, има потребан број и структуру бодова на основу публикација, које су све у научној области предложене дисертације. У протекле три године водила је две кандидаткиње као ментор у изради докторске дисертације; обе су одбрањене, те у овом тренутку нема других менторстава. Такође не постоји ни било какав сукоб интереса.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ

Предлог наслова докторске дисертације	Contrastive Analysis of English-Serbian Word Level Prosody and Vowel Reduction / Kontrastivno ispitivanje prozodije reči u engleskom i srpskom jeziku: redukcija vokala
Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке
Научна област	Филологија
Ужа научна област	Англистичка лингвистика
Научна дисциплина	Лингвистичка фонетика; контрастивна анализа

1. Предмет научног истраживања (до 800 речи)

У досадашњим истраживањима утврђено је да српски говорници енглеског као страног језика често имају проблема при усвајању прозодијског система енглеског језика, а и самог вокалског инвентара односно, релевантних вокалских контраста у енглеском језику. Међутим, највећи број истраживања обухватао је карактеристике вокала у наглашеним слоговима, и прозодију читавих исказа, најчешће у домену интонацијских својстава. С друге стране, у литератури се често истиче да је и редукција, односно слабење (*weakening*) и неутрализација вокала (у /ə/) у ненаглашеним слоговима важна прозодијска карактеристика енглеског језика, јер утиче на ритам, интонацију, као и укупан прозодијски профил дужих сегмената говора (тонских група и исказа). Истраживања са различитим неизворним говорницима енглеског језика показују да управо недостатак редукције вокала у ненаглашеним слоговима може бити узрок смањене разумљивости говора (*intelligibility*) неизворних говорника. Ипак, ова важна прозодијска карактеристика до сада није испитивана код српских говорника енглеског као страног језика. Стога је предмет предложеног истраживања – редукција вокала у ненаглашеним слоговима лексичких речи и у ненаглашеним граматичким речима у везаном говору код српских говорника енглеског језика – веома актуелан.

Исто тако, предмет истраживања је и поређење овог прозодијског феномена у српском као матерњем језику испитаника и у енглеском језику, како би се испитало евентуално присуство негативног трансфера из матерњег језика у енглески као страни језик.

Коначно, предмет предложеног истраживања је и препознавање места акцента у лексичким речима у оба језика, имајући у виду и релевантне социolingвистичке факторе попут регионалног варијетета матерњег језика испитаника, који директно долази у контакт са фонолошким системом језика који се усваја као страни. Наиме, стандардни акценатски систем српског језика није заступљен, или бар не у идентичној форми и у једнакој мери, у свим различитим регионалним варијететима српског језика. Стога предмет предложеног истраживања у домену тачности перцепције лексичког акцента, а са изабраном популацијом испитаника из југоисточне Србије, може значајно да допринесе разумевању проблема које одређене популације српских говорника могу имати при усвајању и коришћењу прозодијских карактеристика ненаглашених слогова у везаном говору на енглеском језику, али такође ће допринети и употпуњавању фонолошког описа специфичних југоисточних варијетета српског језика.

2. Усклађеност проблематике са коришћеном литературом (до 200 речи)

Предложено истраживање засновано је, са једне стране, на стандардним теоријским поставкама у фонетици и фонологији енглеског језика, и, са друге стране, на општеприхваћеном опису српског фонолошког и акценатског система. Кратак преглед литературе и прелиминарни извод из списка референци документују да је кандидат добро упознат и са релевантним досадашњим истраживањима, како у домену енглеског као страног језика уопште, тако и посебно са досадашњим истраживањима прозодије и вокалских карактеристика код српских говорника енглеског као страног језика. То представља врло солидну основу за даље истраживање у оквиру предложене докторске дисертације.

3. Циљеви научног истраживања (до 500 речи)

Предложено истраживање има три циља:

1. Да установи у којој мери говорници којима је матерњи језик српски, али који припадају специфичним регионалним варијететима југоисточне Србије, препознају место акцента (акцентовани слог) у тросложним и двосложним речима, како у српском тако и у енглеском језику, те да упореди потешкоће у перцепцији акцента у матерњем српском и страном енглеском језику које могу указивати на трансфер/интерференцију.

2. Да испита до које мере српски говорници енглеског као страног језика редукују или неутралишу вокале у ненаглашеним слоговима у везаном говору на енглеском језику, те да контрастивном анализом утврди сличности и разлике у степену редукције вокала у ненаглашеним слоговима у матерњем и страном језику, а које би могле указивати на трансфер/интерференцију.

3. Да испита до које мере српски говорници енглеског као страног језика редукују вокале у граматичким речима током везаног говора на енглеском језику, те да контрастивном анализом утврди сличности и разлике у погледу редукције вокала у граматичким речима у матерњем и страном језику, које би такође могле указивати на трансфер/интерференцију.

4. Очекивани резултати, научна заснованост и допринос истраживања (до 200 речи)

Очекује се да резултати предложеног истраживања покажу степен сличности и разлика између српског и енглеског језика у погледу испитиваних прозодијских карактеристика ненаглашених слогова – редукције и неутрализације вокала у ненаглашеним слоговима лексичких речи, као и у ненаглашеним граматичким речима у везаном говору у енглеском као страном језику.

Такође, имајући у виду да ће испитаници бити изворни говорници нестандардног варијетета српског језика, очекује се да резултати покажу специфично одступање од стандардног описа, како у погледу квалитета и квантитета различито акцентованих вокала и поста акценатских дужина, тако и у погледу места акцента. У складу с тим, очекује се да испитивање перцепције укаже на извесне проблеме у тачној локацији акцентованог слога у матерњем језику, а потенцијално и у страном језику.

Предложено истраживање стога може да понуди значајан научни допринос, првенствено у домену нових емпиријских података и акустичког описа вокалских карактеристика са аспекта прозодијских карактеристика ненаглашених вокала, како у матерњем српском тако и у страном енглеском језику, а код специфичне и недовољно испитане популације говорника југоисточних варијетета српског језика.

Поред тога, резултати предложеног истраживања могу се извести до врло важних примењенолингвистичких импликација у домену прозодије, ритма и интонације у енглеском као страном језику.

5. Примењене научне методе (до 300 речи)

Предложено истраживање биће спроведено уз примену квантитативне и експерименталне методологије, уобичајене у лингвистичко-фонетским истраживањима. Истраживање је контрастивно, јер се пореде резултати за матерњи, српски језик испитаника и за енглески као њихов страни језик, уз контролну групу испитаника који су изворни говорници енглеског језика (*baseline*). Истраживање ће обухватити како перцепцију тако и продукцију циљаних прозодијских одлика – места акцента у речи и редукције вокала у ненаглашеним слоговима. Испитаници ће бити изворни говорници југоисточних варијетета српског језика, на различитим нивоима компетенције у енглеском као страном језику и различитих образовних профила.

Прва фаза истраживања испитује препознавање наглашених слогова, и обухвата тестове перцепције за матерњи српски и страни енглески језик. Тестови испитују препознавање акцентованог слога у тросложним речима, као и у двосложним речима које се разликују само у наглашеном слогу, а по форми се ослањају на вишеструки избор од понуђених одговора (*multiple choice*). Пратећи аудио материјал су произвели, за енглески језик, изворни говорник британског варијетета, а за српски језик изворни говорник са професионалним искуством у јавном говору.

Друга и трећа фаза истраживања испитују редукцију вокала у ненаглашеним слоговима у говору испитаника у оба језика. Друга фаза обухвата продукцију вокала у неакцентованим слоговима лексичких речи. Испитаници ће бити снимљени како током једног задатка изговарају реченице, у оба језика, а током другог задатка како читају краће текстове на српском и енглеском језику. У свим материјалима за продукцију циљане речи биће у медијалној позицији. У оба језика изабрани су примери где се сви дуги и кратки вокали налазе на иницијалном, медијалном, и последњем ненаглашеном слогу у речи. Сви ненаглашени вокали налазиће се између два пловива.

Трећа фаза истраживања испитује редукцију и неутрализацију вокала у граматичким речима, које су енглеском везаном говору по правилу ненаглашене и стога посебно подложне редукцији вокала. Испитаници ће бити снимљени како читају текстове на српском и енглеском језику. Материјали ће садржати циљане граматичке речи на различитим позицијама у реченици.

Снимљени материјали биће акустички анализирани помоћу програма за анализу говорног сигнала ПРАТ (Praat), а у циљаним примерима мериће се следећи фонетски параметри: висина основног тона, прва три форманта свих вокала, дужина вокала, дужина слога, и интензитет вокала.

Подаци сакупљени тестовима перцепције и акустичком анализом материјала из тестова продукције биће квантитативно обрађени кроз дескриптивне и инференцијалне процедуре у програму за статистичку обраду података СПСС (SPSS).

Предложена тема се прихвата
неизмењена

ДА

НЕ

Коначан наслов теме
докторске дисертације

Contrastive Analysis of English-Serbian Word Level Prosody and Vowel Reduction /
Kontrastivno ispitivanje prozodije reči u engleskom i srpskom jeziku: redukcija vokala

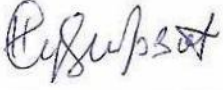
ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Предложена тема истраживања има неколико веома значајних квалитета. Прво, кандидат је исправно препознао питање које је значајно за фонетику и фонологију енглеског као страног језика, а код српских говорника готово потпуно неистражено (*empirical research gap*). Друго, мада предложена тема има веома прецизно дефинисан и наизглед узак фокус, истраживање је осмишљено тако да изабрано питање осветли врло темељно, и са аспекта продукције и са аспекта перцепције, а укључујући и контрастивно-језичку перспективу. Треће, само истраживање је методолошки одлично конципирано, у потпуности у складу са стандардима у области лингвистичко-фонетских истраживања. Стога предложено истраживање има одличан потенцијал да да реалан научни допринос, односно, да на значајан начин допринесе разумевању фонологије енглеског као страног језика код српских говорника.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Број одлуке НСВ о именовању Комисије 818-01-4/26-4

Датум именовања Комисије 9. април 2026. године

Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	др Даница Јеротијевић Тишма, ванредни професор Енглески језик и лингвистика Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу председник	
2.	др Татјана Пауновић, редовни професор Англистичка лингвистика Филозофски факултет Универзитета у Нишу ментор, члан	
3.	др Маја Марковић, редовни професор Англистика / наука о језику Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду члан	
4.	др Нина Судимац Јовић, доцент Српски језик Филозофски факултет Универзитета у Нишу члан	

Датум и место:

У Нишу, 11.05.2026.